

Naučná stezka „Jeřábka“, stanoviště č. 5: BYLINNÉ PATRO

Bylinné patro tvoří spodní etáž lesních porostů. Většina bylin je zdrojem potravy pro další obyvatele lesa. Mohou posloužit také jako vhodný úkryt. Mechy a jejich schopnost zadržet velké množství vody zase slouží lesu jako částečný zdroj vody. Naopak některé druhy, jako např. třtina křovištní, ostružina, malina či vrbka, jsou byliny, které způsobují problémy při odrůstání nově vysazených porostů, které musí lesníci zpravidla 2x ročně vyžínat, aby nedocházelo k zahuštění sazenic těmito rostlinami.

Kaprad' samec; foto Martin Sedláček

Hasivka orliči; foto Michal Pešata

Šťáveľ kyselý; foto Michal Jirský

Šťáveľ kyselý – hojná bylina „jarního aspektu“ lesů. Často tvoří porosty ve stinných a vlhkých lesích od nížin až do hor. Listy jsou trojčetelné připomínající listy jetelů. Za špatného počasí se podél středové žilky ohnou směrem dolů. Listy jsou v malém množství jedlé – obsahují kyselinu šťáveľovou. Ve větším množství jsou však slabě jedovaté!

Sasanka hajní – je to jarní vytrvalá bylina. Hojná je ve stinných hájích, v olšínách, ale i na lukách od nížin až do hor. Rostlina obsahuje jedovaté látky, které jsou toxické pro zvířata včetně člověka, ale také se dají použít jako lék.

Ploník obecný – je největší druh našeho mechu, může dorůstat délky až 50 cm. Ostře zubaté listky za sucha hustě kryjí lodyžku, za vlhka jsou odstálé. Tvoří tmavě nebo světle zelené porosty. Roste na vlhkých, zřídka i sušších místech, často v rašeliništích, hojnějších ve vyšších polohách.

Vrbvka úzkolistá; foto Michal Jirský

Vrbvka úzkolistá – je hojnou bylinou na pasekách a světlinách. Stonek je přímý. Může dorůstat až do výšky 230 cm. Listy střídavé, úzce kopinaté, na rubu se zřetelným žilkováním. Květy jsou růžové vyrůstající v hroznu. Využívá se v léčitelství na nespavost, působí protizánětlivě, blahodárně působí na trávicí ústrojí.

Kaprad' samec – běžná kapradina rostoucí ve stinných lesích od nížin až do hor. Mohutné listy jsou jednoduše zpeřené, většinou přezimují. Dříve využívala jako léčivá rostlina při léčbě tasemnic. Obsahuje ovšem jedovaté látky, proto se již nevyužívá.

Hasivka orliči – je to statná rostlina. Listy vyrůstají po jednom ze silného plazivého oddenku, který je hluboko pod zemí. Mohou být až 2,5 m vysoké. V mládí je řapík spirálovitě svinutý. Cévní svazky mají na příčném řezu řapíkem podobu dvojhlavého orla – odtud vznikl druhový název. Hojná kapradina od nížin až do hor. V borech často tvoří velké porosty. Hasivka se používá i jako bylinný lék, efektivní je zvláště proti parazitům. V dobách chudoby se z oddenků, které obsahují velké množství škrobu, pekl chléb a vařilo pivo.

Pokryvnatec Schreberův – je to jeden z nejhojnějších druhů mechů. Dokáže pokrývat půdu lesních porostů ve velkých plochách. Roste v jehličnatých i smíšených lesích. Vždy je přítomen v borových lesích. Vyskytuje se na různých stanovištích, zejména na půdách s kyselým humusem. V čistě listnatých lesích neroste.

Třtina křovištní – statná hluboko kořenící vytrvalá tráva. Stébla má rákosovitá. Květenství je bohaté, a husté. Velmi hojná je na pasekách, kde brání odrůstání mladých dřevin.

Brusnice borůvka – každému velice dobře známý hustě větvený keřík, vyskytující se v lesích od nížin do hor. Listy jsou měkké a na zimu opadávají. Plodem jsou bobule, obsahující velké množství vitamínů. Borůvky obsahují antioxidanty, které pozitivně působí proti rakovinným nádorům.

Pohled na čerstvě odkvetlou borůvku; foto Michal Jirský

Sasanka hajní; foto Michal Jirský

Běžný mech – Ploník obecný; foto Michal Jirský